Прилог бр.3		Предметна програма од прв циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	**Хералдика во Македонија (Балкански контекст)**			
2.	Код	ИУ2/416-И/23			
3.	Студиска програма	Историја на уметност			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно - институт, катедра, оддел)	Институт за Историја на уметност и археологија			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	прв			
6.	Академска година /семестар	втора година/ четврти семестар		Број на ЕКТС- кредити	6
8.	Наставник	Др. проф. Филипова Снежана			
9.	Предуслови за запишување на предметот	нема			
10.	Студентите да ги продлабочат знаењата од областа на хералдиката настанати на територијата на Балканот, да препознаваат грбови, знамиња медаљи, печати и останати обележја и симболи на феудални фамилии и владари, државни формации кои постоеле на овие простори, црковни организации, градови, еснафи и т.н. што може да ги применат во сликарството и идентификација и датација на прортрети, работилници, мајстори. Да ги познаваат грбовите и монограми како замена за грб во некои случаи користени во византиската свера (присутни во црквите во Охрид, Прилеп, Лесново, Старо Нагоричино и т.н.), и да ги препознаат преку ликовни симболи извезени на облека и опрема и инсигнии членките на западните благороднички фамилии кои влегуваат во брак со балкански владари преку ликовни претстави на истите во нашите споменици (споменици сликани за време на Српската средновековна држава).. Да се запознаат со промените и варијациите на државните грбови на средновековните и подоцнешните балканските држави, како и најновите промени по распадот на социјалистичките држави во кои се применувала амблематика, а не херладика. Да се запознаат со повторната ренесанса на Херадиката во Македонија преку нејзина масовна примена во сите области, но и со одстапувањата од правилата заради недоволно познавање на истите.				
11.	Грбовите применувани и настанати на територијата на Балканот од средниот век до денес, симболи на феудални фамилии и владари, државни формации кои постоеле на овие простори, црковни организации, градови, еснафи и т.н. што се среќававаат во сликарството а можат да помогнат во идентификација и датација на портрети, работилници, мајстори. Грбовници рачно сликани или печатени како доказ на поседување територија или водени од идеја за обединување на Словените на Балканот. Проблемот на македонскиот грб како територијално обележје и одделни грбови на локални феудални владари. Грбовникот на Охмучевиќ, влијанието на Христофер Жефаровиќ и медиумот графика во ширењето на хералдичките грбови. Влијанието на западната хералдика врз амблемите креирани на територии од Балканот кои влегуваат во составот на Турција, и оние во склоп на Австро Унгарското Царство. Социјалистичките грбови и знамиња и амблеми како замена на хералдичките. Современата примена на хералдиката во Македонија, грбови на општини, компании, државен грб и ордени, знаме. Ликовни аспекти и одстапувања кај современите грбови.				
12.	Методи на учење: Предавања, вежби, дискусии, индивидуална работа, групна работа, самостојно учење со консултирање скрипта, литература, интернет дата бази на слики , двд записи, стручни тв емисии				
13.	Вкупен расположив фонд на време	180 часа			
14.	Распределба на расположивото време	2+2			
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања- теоретска настава	30 часови	
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториумски), семинари, тимска работа	30 часови	
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи	35 часови	
		16.2.	Самостојни задачи	30 часови	
		16.3.	Домашно учење – задачи	55 часови	

17.	Начин на оценување		
	17.1.	Тестови	70 %
	17.2.	Индивидуална работа/проект (презентација: писмена и усна)	15 %
	17.3.	Активност и учество	15 %
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	до 50 бода	5 (пет) (F)
		51 х до 60 бода	6 (шест) (E)
		61 х до 70 бода	7 (седум) (D)
		од 71 до 80 бода	8 (осум) (C)
		од 81 до 90 бода	9 (девет) (B)
		од 91 до 100 бода	10 (десет) (A)
19.	Услов за потпис и за полагање завршен испит	Ислушана настава и изработена проектна задача	
20.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски, англиски	
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Евалуација и самоевалуација	

22.	Литература					
	22.1.	Задолжителна литература				
		Реден број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Александар Матковски	Грбовите на Македонија	Мисла, Скопје	1990 (2ро издание)
		2.	Драгомир Ацовић	Хералдика и Срби	Завод за уџбенике, Београд	2008
		3.	Filipova Snezana	Medieval Paintings in Macedonian Churches and Applied Arts As the Echo of the Heraldic Society	Poznan Library	2009
	22.2.	Дополнителна литература				
		Реден број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Снежана Филипова	Комненовската хералдика и фреско сликарството во Македонија, 101-124	Македонско Наследство, 36-37	2010
		2.	Бојана Радојковић,	Накит код Срба	Музеј примењене уметности, Београд	1969
		3.	Вујадин Иванишевић	Развој хералдике у средњевековној Србији, *ZRVI XLI,* 213- 234,	САНУ	2004